

ВІТАЄМО ІЗ СОНЯЧНИМ ЮВІЛЕЄМ!

Посередіні березня зустрів свою сімдесяту весну Олександр Іванович Ляшенко. Це ім'я не потребує підсилення його вагомості переліком низки заслужених титулів і звань, як це зазвичай робиться в подібних випадках. Не потребує тому, що мірою масштабності особистості є вагомість зробленого нею в житті. А в ювіляра є всі підстави переконливо засвідчити, що зроблено справді багато.

Після закінчення Київського педінституту розпочинав учителем фізики в школі. Пізнавши не на словах, а в живому ділі тонкощі педагогічної праці, вирішив осмислити їх із позицій наукових, вступивши до аспірантури Інституту педагогіки. З того часу його життя і діяльність пов'язані з наукою, які б посади він не обіймав чи то в Інституті педагогіки, чи в Міністерстві освіти і його установах, чи в Академії державного управління при Президенті України і, нарешті, в Національній академії педагогічних наук України, де працює вже вісімнадцять літ – спочатку головним ученим секретарем, а згодом – академіком-секретарем Відділення загальної середньої освіти. Коло його наукових уподобань досить широке і багатоаспектне. Він не зацікавлений по-

стійно на одній, нехай і надважливій проблемі, а жваво реагує на виклики життя і сміливо береться за дослідження актуального нового. Передусім треба відзначити його доробок із дидактики фізики, проблем змісту фізичної освіти, методики навчання предмета в школі і закладах вищої освіти і, безумовно, створений разом із колегами цикл підручників з курсу фізики середньої школи, який відзначено Державною премією України в галузі освіти. Упродовж десятиріч він є активним організатором і учасником робіт з обґрунтування і розроблення змісту освіти в українській школі, створення кількох поколінь стандартів загальної середньої освіти, укладання навчальних і освітніх програм. Особливої уваги заслуговують його напрацювання з педагогіки оцінювання навчальних досягнень учнів і моніторингу якості освіти. Він був ініціатором і активним учасником запровадження в Україні незалежного оцінювання випускників середніх шкіл, нині ж досліджує проблему здійснення аналогічного оцінювання випускників гімназій.

У нього багато учнів. Серед них – студенти фізмату НПУ імені М. П. Драгоманова, яким він понад три десятиліття, не по-

лишаючи основної роботи, читав лекції з методики фізики. Серед них також і вихованці його наукової школи, яку успішно закінчили тринадцять докторів і дев'ять кандидатів наук. До них певною мірою можна віднести і тих, хто читав його книги, статті, інші твори.

Значим є його внесок як одного з розробників нових освітніх законів та нормативних актів у створення законодавчого і нормативного забезпечення функціонування вітчизняної освітньої системи.

Його непересічні здібності не лише як ученого, а й організатора науки сприяють утвердженню авторитету Національної академії педагогічних наук серед педагогічної громадськості й українського суспільства.

Щиро вітаючи шановного Олександра Івановича з ювілеєм, зичимо йому зустріти у доброму здоров'ї ще не один десяток сонячних весен як гарних провісників щедрих урожаїв у всіх сферах життя.

Президія НАПН України
Відділення загальної середньої освіти

100-ЛІТТЯ ВИДАТНИХ УКРАЇНЦІВ

«Народ, що не шанує своїх великих людей, не варт зватися освіченим народом», – сказав Іван Франко у промові на ювілей Михайла Драгоманова (1895). Це аксіома, адже поступ суспільства неможливий без повноцінної духовної присутності тих, хто зробив істотний внесок у вітчизняну й вселюдську культуру, в національну педагогіку. Вшанування пам'яті видатних педагогів, письменників, культурних діячів є одним із провідних завдань інституцій пам'яті – музеїв і бібліотек. У структурі НАПН України такими інституціями є Педагогічний музей України та ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Їх масштабна щорічна діяльність щодо відзначення ювілеїв видатних педагогів – це десятки виставок, педагогічних читань, зустрічей, презентацій, круглих столів.

2020 рік надзвичайно багатий на знаменні і пам'ятні дати у галузі освіти і педагогічної науки та загалом української культури. З-поміж цих дат особливе місце посідають 100-річні ювілеї видатних українських учених-педагогів, письменників, культурних діячів. Народившись 1920-го, вони повною мірою увібрали у своє життя, свою творчість всі буремні події минулого століття, а їхня творча спадщина – це, без сумніву, наше національне надбання. Розповімо про кількох вікових ювілярів 2020 року.

У квітні виповнюється 100 років від дня народження українського письменника, педагога **Григорія Тютюнника** (1920–1961). Поранений на фронті у роки Другої світової війни, він до кінця свого короткого життя мав відлук бля серця. Після воєнних років був на педагогічній праці: учителював у школі в місті Кам'янка-Бузька на Львівщині. Писав просто і жив просто, як і ті селяни-хлібороби, що стали героями його роману «Вир». Проживши всього

Григорій Тютюнник

лише 41 рік, письменник зробив значний внесок у розвиток української літератури, залишивши по собі збірку оповідань «Зорані межі», повість «Хмарка сонця не заступить», збірку поезій «Журавлині ключі» і знаменитий роман «Вир», за який письменника посмертно було удостоєно Шевченківської премії. Тютюнник «Вир» постав перед приходом «шістдесятників» і вплив в українську літературу свіжу, живлющу кров, пробивши заскорузлого агіткового комуністичні трюби, нагадавши нам про такі категорії, як мужність, непохитність, порядність, правдивість, увага до людини.

24 квітня – 100-річний ювілей **Дмитра Білоуса** (1920–2004), українського поета, літературознавця, педагога-філолога. В 1948-му виходить його перша книжка, яка й визначила подальшу долю – бути письменником. Це була збірка гумористичних та сатиричних віршів «Осколочним!» У 1950-х Білоус починає писати вірші для дітей. Він увійшов в українську дитячу літературу із власними темами, образами і за-

Дмитро Білоус

собами їхнього втілення. Його книжечки «Пташині голоси», «Упертий Гриць» та «Про чотириногих, рогатих і безрогих», «Лікарня в зоопарку», «Турботливі друзі», «Сад на Лисій горі», «Веселий Кут» залюбки читає українська дитвора. Білоус багато писав про школу і для школи. На прохання вчителів він написав для школярів книжку «Мандрівка в Країну Чеснот». Дмитро Білоус – член-кореспондент Академії педагогічних наук України з березня 1994, почесний академік з 2000. Лауреат Державної премії України імені Тараса Шевченка (1990) за книгу «Диво калинове», яка стала справжнім помічником учителя-словесника. Вона пробуджує інтерес дітей до структури нашої мови, до її таємничих глибин, нагадує про моральний обов'язок не забувати, знати материнську мову, про необхідність нести у своїй душі святе почуття любові і шани до рідної землі та її історії.

100 років тому 1 травня народилася українська актриса театру і кіно **Нонна Копержинська** (1920–

Нонна Копержинська

1999) – справжня народна артистка. Офіційно вона стала народною 1967-го, але неофіційно «народною» була завжди. Вважає, із першої появи на порозі театру імені І. Франка в 1946-му, коли її запросив до трупи Гнат Юра (вчилася у Амвросія Бучми). Найяскравішими виражальними засобами її акторської палітри були народність, колорит, характерність, комедійність. Усі обожнювали і постійно цитували (та й зараз цитують!) її героїнь Секлету Лимериху з найкращої української кінокомедії всіх часів «За двома зайцями» та язикаку «бухтетчицю» Рогнеду Карпівну із «Королеви бензоколонки». У фільмографії видатної актриси понад 27 ролей, і в кожній вона неповторна. А шанувальники театру намагалися не пропустити жодної вистави в Театрі Франка за її участю. До речі, Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка у сніжні теж відзначив 100-річний ювілей.

(Закінчення в наступному номері)

Олександр МІХНО

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського оголошує конкурс на посаду вченого секретаря

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які вільно володіють українською мовою, мають науковий ступінь кандидата педагогічних чи історичних наук або доктора філософії, стаж роботи на посадах наукових та (або) науково-педагогічних працівників не менше як 3 років, а також високі моральні якості та організаторські здібності. Строк подання заяв – два місяці з дня опублікування оголошення.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають такі документи:

- заяву на участь у конкурсі;
- особовий листок з обліку кадрів з фотографією;
- автобіографію;
- відзив про трудову діяльність з основного місця роботи;
- копії документів про вищу освіту, наукові ступені та вчені звання;
- список наукових праць;
- довідку про проходження попереднього (періодичного) психіатричного огляду, яка видається відповідно до Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2000 р. № 1465 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 39, ст. 1656);
- копію паспорта, засвідчену претендентом;
- копію трудової книжки;
- довідку про наявність або відсутність судимості;
- витяг з Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення;
- копію ідентифікаційного номеру платника податків;
- письмову згоду на збір та обробку персональних даних.

Копії документів, які подаються претендентом (крім копії паспорта), повинні бути засвідчені за місцем роботи претендента або нотаріально.

Документи подавати на адресу: 04060, м. Київ, вул. М. Берлінського, 9, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського, кімн. 29–А відділ кадрів. **Телефон для довідок:** 453-85-17.

ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА УКРАЇНИ

Засновники —
Національна академія педагогічних наук України
Видавництво «Педагогічна преса»
Свідоцтво про держреєстрацію
серія КВ № 23814-13654Р від 12.03.2019 р.

Головний редактор **Лідія РАПІНА**
Редакційна рада: **Віктор Андрущенко, Іван Бех, Валерій Биков, Надія Бібік, Микола Євтух, Володимир Луговий, Олександр Ляшенко, Сергій Максименко, Нелля Нічкало, Віктор Огнев'юк, Віктор Олійник, Олександра Савченко, Микола Слюсаревський, Ольга Сухомлинська, Лідія Ткаченко**
Над номером працювали:
Олександр ХРИСТЕНКО

Адреса редакції: 04053, Київ, вул. Січових Стрільців, 52А, кімн. 312.

Тел. (044)481-37-40. E-mail: ped-gazeta@ukr.net

Редакція не рецензує і не повертає рукописів.

За точність викладених фактів відповідальність покладається на автора. Редакція не завжди поділяє думки, викладені автором.

Видруковано ТОВ «Прінтстор Груп»,
вул. Данила Щербаківського, 4, м. Київ, 03190

Замовлення № 19460

Підписано до друку 15.04.2020

Передплатний індекс: 30670